

ЗАСАДИ ГУМАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗП(ПТ)О

Кривобок А.С., викладачка кафедри ТНОП та Д Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти, м. Біла Церква, loneliness891@gmail.com

Визначальною рисою розвитку сучасної цивілізації, принципово важливою її парадигмою є невідпинне зростання місця і ролі фундаментальних, прикладних, технологічних, інформаційних та особливо соціогуманітарних знань у різних сферах діяльності людини. З урахуванням тієї обставини, що людина, особистість є однією з реальних конкурентоспроможних ланок у цивілізаційному поступі сучасної України, то саме інтелект українських громадян, їх розум, освіченість європейського зразка можуть стати стратегічним курсом, який за умов належного ставлення та ефективного його використання державою здатний забезпечити трансформацію українського суспільства на справді демократичних і гуманістичних засадах.

Найбільш практичне значення для реформування системи освіти має стати аксіологічний аспект нової парадигми освіти – це нова система цінностей і етичних відносин між викладачем і здобувачем освіти. Центральною цінністю виступає, особа, особистість, оскільки розвиток саме її потенцій і можливостей, процес творчої само актуалізації є абсолютною метою і суспільного розвитку, і функціонування системи освіти. Це положення набуло нормативного характеру, оскільки вимога спрямованості освіти на всезагальний розвиток людини міститься в Загальній декларації прав людини «Освіта повинна бути спрямована на повний розвиток людської особи і збільшення поваги до прав людини і основних свобод. Освіта повинна сприяти взаєморозумінню, терпимості і дружби між усіма народами, расовими або релігійними групами...». Звідси прямо і витікає пріоритетність гуманітарних цінностей системи освіти. Саме їх розвитком зумовлюється

процес гуманізації та гуманітаризації освіти на сучасному етапі, як головний напрям змістовного реформування системи освіти. Передбачається не тільки формування певної системи знань, умінь, навичок а й розвиток духовності в контексті гармонійної взаємодії всіх індивідуальних процесів світосприйняття. Особливого значення тут набуває формування етично обумовленої мотивації навчання, орієнтованої на само актуалізацію системи індивідуальних цінностей та гуманістичних характеристик системи взаємовідносин між викладачем і здобувачем освіти.

Розвиток освіти та науки залежить від пріоритетних завдань суспільного розвитку будь-якої країни – від цього напрямку залежать і якість життя народу, суспільна безпека.

Програма реформування освіти передбачає державне, регіональне замовлення відповідно до потреб суспільства, розширення автономії ЗП(ПТ)О і демократизацію їх внутрішнього життя, посилення державного контролю за якістю освітнього процесу. В той же час ставиться наголос на оновленні матеріально-технічної бази, поліпшення підручників для загальноосвітніх, професійних закладів, їх уніфікація.

До найбільш значимих та фундаментальних підходів концептуалізації освіти слід віднести розгляд проблем нових підходів до визначення сутності людини та гуманітарної системи освіти, соціокультурної переорієнтації системи освіти у контексті нових підходів до розгляду взаємовідношень людини і суспільства, глобально-екологічного виміру взаємовідносин між людиною та природою.

Гуманітарною складовою професійної освіти, безумовно є викладення гуманітарних дисциплін у закладах професійної (професійно-технічної) освіти. На сьогоднішній день є багато розробок в цій галузі: поєднання середньої освіти з продовженням її напрямків у системі професійної; диференціація освіти та її багатоступеневого рівня.

Гуманістична, особистісна орієнтація професійної підготовки передбачає звернення головної уваги на ціннісно-мотиваційну домінанту

особистості, котра визначає спрямованість зокрема професійну. Головною домінантою у роботі із здобувачами освіти має стати орієнтація на успішність у навчанні з наголосом на її процес і результат, а не залякування здобувача освіти поганою оцінкою, чи можливістю втрати стипендії.

Випускник ЗП(ПТ)О має бути різнобічно освіченим, оскільки нульові знання в інших областях, крім його професії, не дозволять йому стати сучасним професіоналом, досягнути успіху в певному виді діяльності.

Гуманізація життя визначає необхідність формування у здобувача освіти не тільки потреби в освіті, але й потреби в альтруїзмі як життєвої філософії у сучасному непевному світі.

Також, за умови гуманізації освіти, іншими словами, при побудові освітніх систем, спрямованих на забезпечення прав особистості, на розвиток, самовизначення й визнання її самоцінності, змінюється ціннісна парадигма, у якій домінуючими стають морально-етичні цінності.

Список використаних джерел

1. Немцева Н. Гуманістичний підхід до виховного процесу та аспекти виховної системи ВНЗ / Н. Немцева // Збірник наукових праць. Випуск 2. – 2015. – С. 290 – 296.
2. Шелепко Т.Л. Гуманізація освіти як основний принцип педагогічної інноватики: Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». 2016. № 2
URL: <https://pedpsy.duan.edu.ua/images/PDF/2016/2/57.pdf>
3. Бех І.Д. Гуманізація виховного процесу / І.Д. Бех // Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В.Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – С. 155–156.
4. Процеси гуманізації та гуманітаризації освіти : моногр. / А. В. Сақун, О. П. Кивлюк, М. О. Нестерова та ін. Київ : КНУТД, 2020. 176 с